

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

MARZEC 2019

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

MARZEC 2019

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

1 marca: Chiny wsparły projekt cyfryzacji państwowej telewizji w Laosie. W stolicy Laosu, Wientian, odbyło się spotkanie dyrektora generalnego państwowej telewizji Laosu (Lao National Television) - Bounchao Phichit, oraz doradcy w biurze ds. Ekonomiczno-handlowego chińskiej ambasady w Laosie - Wang Qi-hui, podczas którego zainaugurowano projekt cyfryzacji laotańskiej telewizji. Swoim zasięgiem obejmie wymianę sprzętu do produkcji, edycji i transmisji programów, umożliwiając tym samym transmisję w wysokiej rozdzielczości HD. Chiński rząd zapewni również specjalistyczne pojazdy, zwiększające mobilność dziennikarzy. Jest to już trzeci etap modernizacji, która została rozpoczęta w 2009 roku, natomiast drugi etap został rozpoczęty w 2017 roku.

1 marca: pierwszy etap największej chińskiej inwestycji w Brunei zostanie zakończony pod koniec roku. Minister energetyki Brunei poinformował, iż pierwsza faza budowy rafinerii i fabryki petrochemicznej przez joint-venture Hengyi Industries zostanie ukończona pod koniec roku i rozpocznie swoją działalność. Rafineria o wartości 3,4 mld USD jest ukończona w 78% i w pierwszym roku działalności zapewni Brunei wpływy rzędu 1,33 mld USD. Hengyi Industries jest joint-venture pomiędzy chińską firmą Zhejiang Hengyi Group i Damai Holdings z Brunei, przy czym pierwsza posiada 70% udziałów a druga 30%. Druga faza inwestycji o wartości kolejnych 10 mld USD powinna zostać ukończona do 2022 roku. Minister z Brunei podkreślił, że wraz z uruchomieniem rafinerii do dyspozycji kraju będzie 1665 nowych miejsc pracy, przy czym 50% z nich od razu będzie dostępna dla obywateli, ale liczba wzrośnie do 90% po etapie szkolenia.

2 marca: Chiny i ASEAN poczyniły kolejne postępy w sprawie Kodeksu Postępowania. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych – Lu Kang, poinformował o 27. wspólnym posiedzeniu w sprawie Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim, które odbyło się w stolicy Birmy. Było to pierwsze spotkanie w 2019 roku, podczas którego strony wymieniły

USA STANĄ W OBRONIE FILIPIN W PRZYPADKU ATAKU

Podczas swojej wizyty na Filipinach, amerykański sekretarz stanu Mike Pompeo zapewnił Filipiny, że Stany Zjednoczone staną w obronie swojego sojusznika na mocy traktatu z 1951 roku o wzajemnej obronie zostanie, jeżeli zostaną zaatakowane przez inne państwo. Odniósł się w swojej wypowiedzi do napiętej sytuacji na Morzu Południowochińskim oraz rosnącej ekspansji Chin w regionie.

się poglądami w kwestii wdrażania Kodeksu Postępowania. Potwierdzono również chińską deklarację z ubiegłego roku, iż całość prac zostanie zakończonych w ciągu trzech lat.

4 marca: Chiny podpisały szereg umów na zakup oleju palmowego z Malezji. Podczas Biznesowego Forum Oleju Palmowego Chiny-Malezja, zorganizowanego przez Malezyjską Radę Oleju Palmowego wspólnie z Chińską Izbą Handlową Artykułów Spożywczych, trzy chińskie firmy podpisały cztery umowy na zakup oleju palmowego za kwotę 891 mln USD. Minister przemysłu wydobywczego Malezji – Teresa Kok, skomentowała podpisanie umów jako bardzo ważną decyzję dla polepszenia współpracy gospodarczej między państwami. Z kolei chiński ambasador – Bai Tian dodał, że Chiny są otwarte na zwiększenie importu oleju palmowego z Malezji. Jest to tym bardziej istotne dla jednego z największych producentów oleju palmowego na świecie, biorąc pod uwagę rozpoczęcie prac przez Unię Europejską, mających na celu wprowadzenie ograniczeń importu oleju palmowego i wykluczeniu go z listy biopaliw. Według statystyk malezyjskiego rządu w ubiegłym roku eksport oleju palmowego i produktów pochodnych do Chin wyniósł 3,07 mln ton, a więc zanotowano wzrost o 7,3% w porównaniu do 2017 roku.

5 marca: Chiny blokują dostęp filipińskich rybaków do kolejnej wyspy na Morzu Południowochińskim. Burmistrz Roberto del Mundo z Kalayaan, na filipińskiej wyspie Palawan, które zarządza wyspą Thitu poinformował w ostatnim wywiadzie dla Inquirer, że chińska milicja uniemożliwia filipińskim statkom rybackim dostępu do łowisk w pobliżu wyspy Thitu, należącej do archipelagu Spratly na Morzu Południowochińskim. Na samej wyspie znajduje się filipińska pochylnia, molo, pas startowy i kotwiczowisko. Ale rybacy próbujący stamtąd operować są zawracani, gdy tylko zbliżają się na odległość 3 km od wybrzeża.

7 marca: wietnamski kuter rybacki został zatopiony przez chińską flotę na Morzu Południowochińskim. Chiński statek staranował i zatopił wietnamski kuter rybacki w okolicach wyspy Hoang Sa z archipelagu Wysp Paracelskich, około 198 mli morskich od miasta Da Nang. W wyniku zdarzenia nikt z pięcioosobowej załogi nie został ranny i wszyscy zostali uratowani przez załogę innego kutra rybackiego. Do podobnego zdarzenia doszło w marcu ubiegłego roku kiedy dwie wietnamskie jednostki zostały zaatakowane i okradzione ze sprzętu rybackiego przez Chińczyków.

12 marca: Indonezji twierdzi, że wybory prezydenckie stały się celem ataku chińskich i rosyjskich hakerów. Według szefa indonezyjskiej Komisji Wyborczej - Arief Budiman, baza danych wyborców stała się celem ataku hakerów z Chin i Rosji, przed zbliżającymi się w kwietniu wyborami prezydenckimi. Ataki obejmują próby manipulowania lub modyfikowania treści, a także tworzenia tzw. wyborczych duchów, czyli fałszywych tożsamości. Arief Budiman dodał, że ataki cybernetyczne są wykrywane praktycznie każdego dnia, ale wciąż nie są znane motywy działań hakerów, tzn. kórego kandydata mają one wspierać w najbliższych wyborach. Komisja Wyborcza wszczęła również oddzielne śledztwo na wniosek sztabu wyborczego kandydata na prezydenta Prabowo Subianto. Komisja zbada ponad 17,5 mln nazwisk wyborców i sprawdzi czy nie zostały sfalszowane.

12 marca: rzecznik rządu Kambodży wyraził poparcie do chińskich inwestycji w kraju. Rzecznik rządu - Phay Siphon powiedział w wywiadzie do agencji prasowej Xinhua, że stabilność polityczna i doskonałe stosunki z Chinami zaowocowały zwiększoną ilością chińskich inwestycji w Kambodży, zwłaszcza w nadmorskiej prowincji Preah Sihanouk. Phay Siphon dodał, iż w przyszłości prowincja ta może stać się regionalnym centrum handlowym. Chiny są największym partnerem handlowym Kambodży i to właśnie z tego kraju przyjeżdża najwięcej turystów. Zgodnie z państwowymi statystykami w 2018 roku do Kambodży przyjechało 2 mln chińskich turystów, co stanowi wzrost o 67% w porównaniu do roku poprzedniego.

14 marca: według filipińskiego analityka Huawei nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa cybernetycznego kraju. Allan Cabanlong, pełniący funkcję asystenta sekretarza ds. cyberbezpieczeństwa i technologii w Departamencie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych, powiedział na konferencji prasowej lokalnym mediom, że nie ma podstaw, aby podejrzewać chińską firmę telekomunikacyjną Huawei o działalność szpiegowską. Dlatego filipińskie firmy telekomunikacyjne takie jak Globe czy Philippine Long Distance Telephone Company (PLDT) będą nadal korzystać urządzeń i technologii firmy Huawei. Zaznaczył jednak, że cały czas są prowadzone badania dotyczące bezpieczeństwa całej infrastruktury.

16 marca: Chiny i Wietnam wzywają do natychmiastowego wdrożenia Kodeksu Postępowania w związku z chińską aktywnością na Morzu Południowochińskim. Minister obrony Filipin - Delfin Lorenzana, spotkał się ze swoim odpowiednikiem Ngoy Xuan Lichem w Wietnamie. Politycy skupili się na kwestiach związanych ze sporem terytorialnym na Morzu Południowochińskim w obliczu zwiększonej aktywności Chińskiej Republiki Ludowej na tym akwenie. Obie strony podpisały w 2010 roku porozumienie obronne, które w 2015 roku zostało przekształcone w strategiczne partnerstwo. Ministrowie obrony podkreślili, że każde państwo z osobna powinno upominać się o tereny, do których wysuwa roszczenia, a także zwrócili uwagę na potrzebę jak najszybszego opracowania i wdrożenia Kodeksu Postępowania.

18-21 marca: filipiński minister spraw zagranicznych spotkał się ze swoim chińskim odpowiednikiem w Pekinie. Teodoro Locsin odbył swoją pierwszą wizytę do Chin gdzie spotkał się z chińskim ministrem spraw zagranicznych i radcą stanu – Wang Yi. Filipiński minister docenił rolę jaką Chiny odgrywają w regionie, które pomagają słabszym gospodarkom w rozwoju w przeciwieństwie do państw Zachodu. Politycy poruszyli również kwestię Morza Południowochińskiego oraz możliwości stworzenia wspólnych stref rozwoju. W przeciwieństwie do ministra obrony - Delfina Lorenzany, stwierdził też, że nie widzi potrzeby przeglądu traktatu o wzajemnej obronie z USA podpisanego w 1951 roku.

21 marca: byli filipińscy urzędnicy państwowi składają pozew przeciwko prezydentowi Chin do Międzynarodowego Trybunału Karnego. Albert del Rosario, który pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych (2011-2016) oraz Conchita Carpio Morales, pełniąca funkcję rzecznika praw obywatelskich (2011-2018) złożyli 15 marca list do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości skargę przeciwko prezydentowi Xi Jinpingowi, oskarżając go o zniszczenia środowiska naturalnego na Morzu Południowochińskim w wyniku rekultywacji terenu i tworzenia

sztucznych wysp. Byli urzędnicy stwierdzili w liście do MTK, że reprezentują setki tysięcy rybaków z Filipin, ale również pozostałych państw posiadających dostęp do tego akwenu. Należy podkreślić, że skarga wpłynęła do MTK zaledwie dwa dni przed oficjalnym opuszczeniem głównego organu sądowego ONZ przez Filipiny, co jest wynikiem decyzji prezydenta Rodrigo Duterte, który nie zgodził się na interwencję MTK w sprawie realizowanej przez niego operacji mającej na celu zwalczanie przestępczości narkotykowej w kraju. Podczas walki z kartelami narkotykowymi zginęło kilka tysięcy osób. Według doniesień medialnych policja przeprowadzała egzekucje na domniemanych przestępcach, a podczas realizacji niektórych operacji zdarzały się ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej.

22 marca: zakończyła się 80-ta edycja wspólnego patrolu na rzece Mekong. W autonomicznej prefekturze Xishuangbanna Dai w południowo-zachodniej części prowincji Yunnan zakończyła się kolejna edycja wspólnego patrolu na rzece Mekong. Podczas czterech dni 187 funkcjonariuszy z czterech państw (Chiny, Laos, Birma, Tajlandia) objęło kontrolą odcinek 512 km rzeki. W ramach patrolu przeprowadzono inspekcję 12 pojazdów przewożących 8,5 tony towarów. Patrol został poprzedzony serią spotkań organów ścigania z państw uczestniczących w operacji, mających na celu wymianę doświadczeń, a także lepszą organizację wspólnych działań.

22 marca: Kambodża zainaugurowała budowę drogi ekspresowej sfinansowanej przez Chiny. Premier Hun Sen oraz wiceminister spraw zagranicznych Chin - Chin Kong Xuanyou, wzięli udział w uroczystej inauguracji budowy drogi ekspresowej łączącej stolicę kraju z południowo-zachodnią prowincją portową Preah Sihanouk. Czteropasmowa droga o długości 190 km będzie pierwszą tego rodzaju inwestycją w Kambodży, a jej wartość wyniesie 2 mld USD. Według China Road and Bridge Corporation budowa powinna zakończyć się w marcu 2023 roku.

23 marca: Malezja sfinalizuje projekt budowy linii kolejowej z Chinami na początku kwietnia. Przedstawiciele rządu chińskiego wysłali do Malezji zaproszenie na spotkanie, które ma się odbyć 2 kwietnia, podczas którego zakończą się negocjacje w sprawie budowy linii kolejowej na wschodnim wybrzeżu (East Coast Rail Link). Projekt o wartości 20 mld USD został wstrzymany w lipcu ubiegłego roku, ponieważ zdaniem premiera Mahathira Mohamada koszty inwestycji, zaakceptowanej przez jego poprzednika Najiba Razaka, były zbyt wysokie. Daim Zainuddin poinformował w oświadczeniu, iż renegocjacje mogą przynieść oszczędności rzędu 2,5 mld USD.

25 marca: Chiny i Laos dążą do wzmocnienia bilateralnych relacji. Wiceminister spraw zagranicznych Chin - Kong Xuanyou, spotkał się w Luang Prabang ze swoim odpowiednikiem - Khampao Ernthavanh. Politycy przeprowadzili konsultacje dotyczące mechanizmów umożliwiających wzmocnienie relacji dwustronnych między państwami, tym bardziej, że w 2019 roku przypada dziesiąta rocznica nawiązania strategicznego partnerstwa. Obie strony zgodziły się, iż należy rozwijać współpracę wokół korytarza gospodarczego i linii kolejowej między państwami.

28 marca: Sony zamyka fabrykę smartfonów w Chinach i przenosi produkcję do Tajlandii.

Rzecznik firmy Sony poinformował o decyzji zamknięcia fabryki telefonów komórkowych w Pekinie w celu zmniejszenia kosztów. Na decyzję miały wpływ straty japońskiej firmy w tym segmencie, które w ostatnim roku fiskalnym kończącym się w marcu wyniosły 863 mln USD. Od kwietnia główna część produkcji będzie skupiona w fabryce w Tajlandii. Udział Sony w światowym rynku smartfonów wynosi mniej niż 1%, sprzedając 6,5 mln telefonów rocznie, głównie w Europie i Azji.

28 marca: Chiny i Filipiny dążą do dalszego wzmacniania relacji dwustronnych.

Prezydent Rodrigo Duterte spotkał się w Davao z szefem Departamentu Kontaktów Międzynarodowych Komitetu Centralnego KPCh – Song Tao. Politycy rozmawiali o zwiększeniu współpracy politycznej między PDP–Laban i KPCh, a także o zwiększeniu udziału Filipin w chińskiej inicjatywie Pasa i Szlaku. Ponadto Song Tao spotkał się z marszałkiem filipińskiego senatu - Vicente Sotto III.

28 marca: Wietnam wyraził sprzeciw wobec chińskim ćwiczeniom wojskowym na Morzu Południowochińskim.

Rzeczniczka wietnamskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych - Le Thi Thu Hang, poinformowała, że członkowie rządu spotkali się z chińskimi odpowiednikami, aby złożyć oficjalny protest przeciwko chińskim ćwiczeniom militarnym na archipelagu Wysp Paracel, a także przekształceniu kolejnych wysp w miasta i bazy logistyczne. Reakcja Wietnamu była odpowiedzią na ogłoszenie Pekinu z 16 marca o przekształceniu wysp Phu Lam, Duy Mong i Cay w strategiczne bazy, gdzie mają powstać również miasta. Z kolei kilka dni później Departament Celny chińskiej prowincji Hainan wydał pięć zawiadomień o ćwiczeniach wojskowych z użyciem ostrej amunicji między 22 a 24 marca, także na wyspach Paracelskich. Wietnam wezwał Chiny do zaprzestania działań, które przyczyniają się do eskalacji konfliktu terytorialnego i są sprzeczne z Deklaracją Postępowania na Morzu Południowochińskim z 2002 roku. Le Thi Thu Hang dodała, że wzmożona chińska aktywność na tym akwenie uniemożliwi ostateczne negocjacje w sprawie Kodeksu Postępowania.

II. POLITYKA W ASEAN

1 marca: USA deklarują pomoc Filipinom w przypadku ataku zbrojnego na Morzu Południowochińskim.

Po zakończonym szczycie z przywódcą Korei Północnej w Hanoi, amerykański sekretarz stanu – Mike Pompeo, udał się z wizytą na Filipiny. Spotkał się między innymi z prezydentem Rodrigo Duterte oraz ministrem spraw zagranicznych Teodoro Locsinem. Sekretarz stanu zapewnił swojego sojusznika, że traktat z 1951 roku o wzajemnej obronie zostanie zastosowany, jeżeli Filipiny padną ofiarą agresji. W swojej wypowiedzi odniósł się do sporu terytorialnego na Morzu Południowochińskim, gdzie Chiny rozbudowują sztuczne wyspy i infrastrukturę militarną. Stwierdził, iż Stany Zjednoczone zareagują, jeżeli filipińskie siły zbrojne, samoloty lub statki cywilne zostaną zaatakowane przez obce państwo (czytaj Chiny) na spornym obszarze. Z kolei minister obrony Filipin – Delfin Lorenza wyraził chęć przeglądu traktatu i dokładnego sprecyzowania, w jaki sposób USA mają zamiar bronić Filipin w przypadku ataku.

1 marca: Singapur planuje zakup nowych samolotów bojowych. Minister obrony Singapuru - Ng Eng Hen, podczas posiedzenia komisji ds. zaopatrzenia poinformował, że zostanie złożona oferta do amerykańskiego koncernu zbrojeniowego Lockheed Martin w sprawie zakupu czterech nowych myśliwców F-35, z opcją dodatkowych czterech po fazie wstępnych testów. Jest to efekt rozpoczęcia procesu modernizacji sił powietrznych państwa, mający na celu zastąpienie starzejących się myśliwców F-16. Zdaniem ministra cena myśliwców F-35 stopniowo spada i waha się między 90 a 115 mln USD za samolot, co jest porównywalną ceną, za którą zakupiono starszą generację myśliwców F-15SG. Według producenta samolotów, model którym jest zainteresowane Ministerstwo Obrony Singapuru, czyli myśliwiec F-35B z możliwością krótkiego startu i pionowego lądowania kosztuje 115,5 mln USD. Ng Eng Hen poinformował, że proces negocjacji dotyczący zakupu nowych maszyn może potrwać od dziewięciu do dwunastu miesięcy.

2 marca: malezyjski stan Johor będzie dążył do samowystarczalności pod względem uzdatnionej wody. Gubernator stanu Johor - Osman Sopian, potwierdził po spotkaniu z premierem, że trwają prace nad planem osiągnięcia samowystarczalności regionu pod względem uzdatnionej wody. Zgodnie z porozumieniem w sprawie wody z Singapurem z 1962 roku, które wygaśnie dopiero w 2061 roku, Singapur pozyskuje z malezyjskiej rzeki Johor 250 mln galonów nieoczyszczonej wody dziennie w cenie trzech senów (jeden sen to 1/100 dolara singapurskiego lub ringgita malezyjskiego) za 1000 galonów, natomiast władze stanu Johor mogą zakupić 1000 galonów uzdatnionej wody za kwotę 50 senów. Zdaniem władz Singapuru cena za oczyszczoną wodę dla Malezji jest subsydiowana i wyraźnie niższa od kosztów procesu oczyszczania. Mahathir Mohamad stwierdził po spotkaniu z władzami stanu Johor, że Singapur wystarczająco długo czerpie korzyści kosztem biedniejszej Malezji, dlatego należy dążyć do samowystarczalności. Z kolei minister spraw zagranicznych Singapuru - Vivian Balakrishnan, odniosła się do wypowiedzi premiera, podkreślając, iż nie ma znaczenia, które państwo jest bogatsze, ale liczą się warunki umowy i fundamentalne zasady ich poszanowania.

3 marca: na granicy Birmy i Bangladeszu doszło do przekazania birmańskiego żołnierza. Ponad miesiąc temu członek birmańskiej armii - Aung Bo Thin, nielegalnie przekroczył w dżungli granicę z Bangladeszem, po czym został zatrzymany w okręgu Bandarban, około 316 km na południowy wschód od stolicy Dhaki. Podczas przesłuchania przyznał, że jest członkiem 287 batalionu birmańskiej armii i był przydzielony do nadzorowania obozu dla muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Podjął jednak decyzję o ucieczce, ponieważ nie chciał dalej pełnić swoich obowiązków. Na granicy między państwami doszło do przekazania zatrzymanego, w którym wzięły udział służby graniczne obu państw.

4 marca: Australia i Indonezja podpisały umowę handlową. Po dziewięciu latach negocjacji minister handlu Indonezji - Enggartiasto Lukita i jego australijski odpowiednik Simon Birmingham podpisali w Dżakarcie umowę handlową. Na mocy umowy australijscy hodowcy bydła i owiec będą mieli łatwiejszy dostęp do indonezyjskiego rynku, podobnie jak uniwersytety i dostawcy usług, głównie chodzi o przemysł medyczny i górniczy. Z kolei łatwiejszy dostęp indonezyjskich

przedsiębiorców do australijskiego rynku ma wpłynąć na pobudzenie przemysłu motoryzacyjnego i tekstylny oraz zwiększenie eksportu drewna, elektroniki i produktów leczniczych. Umowa między państwami była przedmiotem negocjacji od 2010 roku i miała zostać podpisana w ubiegłym roku, ale proces został opóźniony przez australijską deklarację przeniesienia swojej ambasady z Tel Awiwu do Jerozolimy.

5 marca: według ostatnich badań zaufanie do rządu w Malezji wzrosło. Zgodnie z 19. edycją corocznego badania zaufania „Edelman Trust Barometer”, zaufanie obywateli Malezji do rządu wzrosło w porównaniu do wyników z ubiegłego roku, odnoszących się do gabinetu Najiba Razaka. Według skali sondażu zaufanie Malezyjczyków do obecnego rządu uzyskało 60 punktów, co oznacza wzrost o 14 punktów. Indeks punktów od 1 do 49 oznacza „nieufność”, 50 do 59 to „neutralność”, a 60 do 100 to „zaufanie”. Ankieta przeprowadzona za pośrednictwem Internetu została przeprowadzona między 19 października a 16 listopada ubiegłego roku i objęła swoim zasięgiem ponad 33 tys. respondentów z 27 państw. Malezja wciąż jednak pozostaje w tyle w porównaniu do swoich sąsiadów, czyli Singapuru i Indonezji, które uzyskały odpowiednio 67 i 75 punktów. Natomiast najwyższy wynik – 86 punktów, spośród 26 badanych państw, uzyskały Chiny.

5 marca: Malezja przystąpiła do Międzynarodowego Trybunału Karnego. Rząd z Mahathirem Mohamadem na czele podczas kampanii wyborczej obiecywał, że doprowadzi do włączenia Malezji w struktury Międzynarodowego Trybunału Karnego, który rozstrzyga w sprawie zbrodni wojennych i najcięższych naruszeń w przypadku, gdy krajowe sądy nie są w stanie lub nie chcą wydać orzeczenia. Minister zasobów ludzkich – Murugeson Kulasegaran, poinformował o podpisaniu traktatu założycielskiego, a co za tym idzie Malezja została 124. członkiem MTK, który został utworzony w 2002 roku.

5 marca: Tajlandia planuje budowę największych na świecie pływających farm słonecznych. Urząd regulacji energetyki Tajlandii zaplanował budowę 16 pływających farm fotowoltaicznych do 2037 roku, o łącznej mocy 2,7 gigawatów w dziewięciu zbiornikach zaporowych hydroelektrowni. Pierwsza farma o mocy 45 megawatów ma zostać ukończona już w przyszłym roku za kwotę 63 mln USD, natomiast najpotężniejsza o mocy 325 megawatów w 2035 roku. Jeżeli wszystkie farmy zostaną ukończone zgodnie z planem, będą odpowiadały za 1/10 czystej energii wytwarzanej przez Tajlandię. Biorąc pod uwagę lokalizację farm słonecznych, połączenie ich z główną siecią nie będzie wymagało wysokich nakładów finansowych. Natomiast w przyszłości zostaną wykorzystane również akumulatory litowo-jonowe do magazynowania zgromadzonej energii elektrycznej. Zgodnie z najnowszym planem rozwoju państwa do 2037 roku aż 27% energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych. Według szacunków Banku Światowego, pływające systemy będą droższe od naziemnych średnio o 18%, ale nie będą one zajmowały terenów uprawnych, a także nie będą wymagały wycinki lasów. Z kolei lepsze warunki do chłodzenia paneli słonecznych umożliwią zwiększenie ich wydajności o 10%. Połowa z planowanych farm będzie większych od dotychczas największej pływającej farmy fotowoltaicznej o mocy 150 megawatów znajdującej się w Chinach na zbiorniku wodnym po nieczynnej kopalni węgla w okolicach miasta Huainan.

5 marca: minister obrony Filipin dąży do przeglądu traktatu o wzajemnej obronie z USA.

Minister obrony Filipin - Delfin Lorenzana, stwierdził, iż rząd powinien przeanalizować traktat o wzajemnej obronie ze Stanami Zjednoczonymi z 1951 roku, aby nie prowokować konfliktu zbrojnego z Chinami na Morzu Południowochińskim. Podkreślił, że obecna sytuacja w regionie jest dużo bardziej skomplikowana niż to było kilkadziesiąt lat temu, kiedy traktat został opracowany i podpisany. Zwrócił też uwagę na fakt, iż coraz częstsze patrole amerykańskich okrętów na zachodzie Morza Filipińskiego mogą doprowadzić do zbrojnego incydentu z udziałem chińskiej floty, przez co Filipiny zostaną bezpośrednio zaangażowane w konflikt. Oświadczenie ministra, będącego emerytowanym generałem pojawiło się zaledwie kilka dni po oficjalnej wizycie sekretarza stanu USA na Filipinach, gdzie zapewnił prezydenta Rodrigo Duterte, że Stany Zjednoczone staną w obronie swojego sojusznika w przypadku agresji ze strony obcego państwa. Nawiązania do Morza Południowochińskiego w rozmowie między politykami jasno dały jednak do zrozumienia, że Mike Pompeo w roli agresora miał na myśli głównie Chiny.

6 marca: wizyta premiera Malezji na Filipinach. Mahathir Mohamad po raz pierwszy od ponownego objęcia stanowiska premiera Malezji w ubiegłym roku przybył na Filipiny z oficjalną wizytą. Jednym z głównych tematów rozmów premiera z prezydentem Rodrigo Duterte był proces pokojowy na Mindanao, ponieważ to właśnie Mahathir był jednym z głównych mediatorów i zwolennikiem pokojowego rozwiązania kryzysu wewnętrznego na Filipinach pomiędzy rządem i muzułmanami zamieszkującymi drugą co do wielkości wyspę Filipin. Biorąc pod uwagę fakt, że państwa łączą ścisłą współpracę gospodarczą, a Filipiny są czwartym największym partnerem handlowym Malezji (w ubiegłym roku wartość handlu między państwami wyniosła 6,45 mld USD), liderzy skupili się również na kwestiach związanych z gospodarką. Mahathir Mohamad ostrzegł między innymi Rodrigo Duterte przed przyjmowaniem kolejnych chińskich pożyczek, które zwiększają strefę wpływów Pekinu w tym kraju. Ograniczenie pożyczek z Chin może okazać się bardzo trudne dla Rodrigo Duterte, który dąży do realizacji swojego programu rozbudowy infrastruktury państwa wycenionego na 108 mld USD.

7 marca: Trybunał Konstytucyjny Tajlandii rozwiązał partię polityczną. Sędzia Taweekiet Meenakanit w wyroku Trybunału Konstytucyjnego orzekł o rozwiązaniu partii Thai Raksa Chart, związanej z obalonym premierem Thaksinem Shinawatrą, a na jej członków nałożył zakaz działalności politycznej przez dziesięć lat. Wyrok sądu zaledwie dwa tygodnie przed wyborami wyraźnie osłabi szanse opozycji na pozbawienie władzy junty. Lider Thai Raksa Chart - Preechapol Pongpanich, po ogłoszeniu wyroku poinformował, że partia zastosuje się do decyzji sądu.

8 marca: indonezyjscy żołnierze starli się z rebeliantami we wschodniej Papui. Wyspa Nowa Gwinea, będąca holenderską kolonią została podzielona w wyniku referendum z 1969 roku, zaakceptowanego przez ONZ. Na mocy referendum zachodnia część wyspy stała się częścią Indonezji. W ostatnim czasie aktywność ruchów separatystycznych na wyspie wzrosła. Indonezyjska armia podała informację, że grupa 25 żołnierzy została napadnięta przez 70 uzbrojonych rebeliantów należących do Armii Narodowego Wyzwolenia Papui Zachodniej, w wyniku czego zginęło trzech żołnierzy. Według doniesień w walce zginęło 10 rebeliantów, ale

znaleziono tylko jedno ciało. Z kolei rzecznik grupy separatystycznej - Seby Sambom, poinformował, iż co najmniej pięciu indonezyjskich żołnierzy zostało zabitych w walce, a w odwecie wojsko podpaliło kilka domów w regionie Nduga. Rząd Indonezji systematycznie wysyła wojsko do bogatej w zasoby prowincji Papua, aby zabezpieczało budowę autostrad, ponieważ rebelianci zabili do tej pory 16 pracowników budowy. Ukończenie prac nad autostradą jest istotne dla obecnego prezydenta Joko Widodo, który stara się o reelekcję. Rozwój infrastruktury Papui jest jedną z jego obietnic wyborczych.

9 marca: członkowie rozwiązanej partii politycznej w Tajlandii będą kontynuować walkę o demokrację w kraju. Byli już członkowie partii Thai Raksa Chart ogłosili, że mimo zakazu działalności politycznej nadal będą się udzielać na rzecz demokratyzacji kraju i ograniczenia wpływów militarystycznego rządu, poprzez prowadzenie publicznej kampanii. Z kolei Chaturon Chaisang, pełniący wcześniej funkcję szefa sztabu wyborczego, zapowiedział, iż przestudiuje dokładnie zasady prawa wyborczego, aby w jak najbardziej efektywny sposób, który jest zgodny z prawem, kontynuować pracę na rzecz społeczeństwa.

9 marca: Ukraina i Birma podpisały umowę joint-venture w sprawie budowy fabryki wo-zów opancerzonych. Ukraińska firma eksportowo-importowa Great Export Import Company podpisała z birmańską armią umowę joint-venture o wartości 44,5 mln USD w sprawie budowy montowni w Birmie budującej ośmiokołowe transportery opancerzone BTR-4U i działa samobieżne 2S1U Goździk kalibru 122 mm, oparte na wielozadaniowym podwoziu MT-LBu. Birma pierwszy raz zakupiła transportery BTR-4U w 2003 roku, które zostały użyte w walce z rebeliantami w rejonie Kokang w północno-wschodnim stanie Shan w 2016 roku. Ukraińska firma potwierdziła już pierwszą dostawę sprzętu i części, dlatego nowe pojazdy powinny zostać zbudowane na początku przyszłego roku. Warto zaznaczyć, że Birma nie jest pierwszym państwem azjatyckim, z którym Ukraina rozpoczęła współpracę w przemyśle zbrojeniowym. Ta sama firma otworzyła wcześniej montownię transporterów BTR-3 w Tajlandii, który jest głównym odbiorcą sprzętu militarnego z Ukrainy. Tajlandia oprócz transporterów opancerzonych BTR-3 zakupiła również czołgi T-84 Opłot BM.

10 marca: dziewięciu policjantów zginęło w zachodnim stanie Birmy. Około 60 członków Armii Arakanu zaatakowało posterunek policji w stanie Arakan, w wyniku czego zginęło dziewięciu policjantów. Rząd Birmy ogłosił Armię Arakanu organizacją terrorystyczną po ataku ze stycznia bieżącego roku, w którym zginęło trzynastu policjantów a dziewięciu zostało rannych. Ataki nasiliły się po tym jak pod koniec sierpnia 2017 roku birmańskie wojsko siłą spacyfikowało osady muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja, co doprowadziło do ucieczki ponad 700 tys. ludzi do sąsiedniego Bangladeszu. Według statystyk przedstawionych przez rząd w ubiegłym roku doszło do 61 zbrojnych ataków w stanie Arakan. W skład Armii Arakanu wchodzi około kilku tysięcy bojowników i została założona w 2009 roku. W przeciwieństwie do Arakańskiej Armii Zbawienia Rohingjów jest bardzo dobrze wyszkolona i uzbrojona. Jej głównym celem jest uzyskanie autonomii dla stanu Arakan podobnie jak kilka innych stanów w Birmie.

12 marca: rząd Malezji rozważa przyszłość państwowych linii lotniczych. Podczas konferencji prasowej premier Mahathir Mohamad potwierdził, że rząd rozważa zamknięcie, sprzedaż lub refinansowanie krajowego przewoźnika Malaysia Airlines. Linia lotnicza boryka się z trudnościami finansowymi będącymi wynikiem dwóch katastrof lotniczych z 2014 roku. Pierwsza to tajemnicze zniknięcie lotu MH370, a druga to zestrzelenie samolotu MH17 nad wschodnią Ukrainą.

12 marca: prezydent Joko Widodo prowadzi w sondażach przedwyborczych. Do wyborów prezydenckich w Indonezji jeszcze ponad miesiąc, a Joko Widodo może się cieszyć dwucyfrową przewagą nad swoim kontrkandydatem. Zgodnie z ostatnim sondażem, na obecnego prezydenta zagłosuje 55% upragnionych, natomiast emerytowany generał – Prabowo Subianto może liczyć tylko na 33% poparcie. Z kolei grupa niezdecydowanych zmniejszyła się z 25% procent do 13%. Specjaliści oceniają, że Prabowo Subianto nie wykorzystał w wystarczający sposób dotychczasowych debat, w których obecny prezydent skutecznie przedstawił swoje osiągnięcia w rozbudowie infrastruktury państwa. Ponadto Joko Widodo na swojego wiceprezydenta wybrał starszego muzułmańskiego duchownego Ma'rufa Amina, co z pewnością zapewniło mu dużą liczbę głosów muzułmanów.

12 marca: proces byłego premiera Malezji po raz kolejny został przesunięty. Przesłuchanie Najiba Razaka w sprawie jego apelacji odnośnie zarzutów karnych dotyczących państwowego funduszu inwestycyjnego zostało ponownie przełożone. Jego główny doradca - Tan Sri Muhammad Shafee Abdullah, poinformował trzyosobowemu panelowi Sadu Apelacyjnego, że nie może brać udziału w postępowaniu, ponieważ złamał nadgarstek podczas kontaktu ze swoim psem, przez co musi udać się do szpitala. Prokurator generalny Tommy Thomas sprzeciwił się wnioskowi przesunięcia rozprawy, ale sędzia Zabariah Mohd Yusof wyraził zgodę na ponowne rozpoczęcie procesu w najbliższy piątek. Należy zaznaczyć, że sprawa powinna rozpocząć się już 12 lutego bieżącego roku, ale kolejne wnioski obrony wpływają na odroczenie rozprawy.

12 marca: Wietnam wezwał Malezję do uwolnienia kobiety oskarżonej o otrucie przyrodniego brata przywódcy Korei Północnej. Minister spraw zagranicznych Wietnamu - Pham Binh Binh, zwrócił się do swojego malezyjskiego odpowiednika - Saifuddin Abdullah, aby zapewnić obywatelce Wietnamu - Doan Thi Huong, oskarżonej o zabójstwo przyrodniego brata Kim Dzong Una w 2017 roku na lotnisku w Kuala Lumpur, sprawiedliwy proces i ostatecznie ją uwolnić. Dzień wcześniej druga oskarżona w tej samej sprawie, obywatelka Indonezji - Siti Aisyah, została uwolniona, ponieważ zdaniem sądu prokuratura nie przedstawiła wystarczających dowodów winy. Sąd nie przychylił się jednak do wniosku o uniewinnienie oskarżonej, gdyż postępowanie przeciwko może zostać wznowione jeżeli zostaną zgromadzone nowe materiały dowodowe. O uwolnienie obywatelki Wietnamu zwrócił się także minister sprawiedliwości Wietnamu - Le Thanh Long, w liście do malezyjskiego prokuratora generalnego - Tommy'ego Thomasa. Podczas procesu obrońcy oskarżonych utrzymywali, że zostały wykorzystane przez agentów wywiadu Korei Północnej, natomiast uczestniczki całego zajścia były przekonane, iż biorą udział w programie telewizyjnym.

14 marca: statek dowodzenia marynarki USA zacumował na Filipinach. Jeden ze statków dowodzenia VII floty marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych - USS Blue Ridge, zacumował w Manili pierwszy raz od 2016 roku. Dowódca VII floty - Philip Sawyer, poinformował, że wizyta ma na celu wzmocnienie stosunków z filipińską marynarką wojenną, a także pogłębienie wymiany kulturowej. Amerykańscy marynarze wezmą między innymi udział w spotkaniu z weteranami z ośrodka medycznego w Quezon City oraz spotkają się z miejscową młodzieżą. Statek Blue Ridge wchodzi obecnie w skład grupy ekspedycyjnej VII floty w regionie Morza Południowochińskiego i jest jedną z najstarszych jednostek bojowych w amerykańskiej marynarce wojennej, ponieważ został oddany do użytku w 1970 roku. Przeszedł on jednak kompleksowy przegląd w ubiegłym roku i będzie współpracował z filipińską fregatą Ramon Alcaraz (FF-16).

15 marca: jeden z głównych sojuszników politycznych prezydenta Indonezji został zatrzymany przez agencję antykorupcyjną. Komisja ds. zwalczania korupcji, zatrzymała przewodniczącego Zjednoczonej Partii na rzecz Rozwoju - Muhammada Romahurmuziy w Surabaya. Partia jest jedną z siedemnastu partii politycznych, które popierają kandydaturę Joko Widodo w najbliższych wyborach prezydenckich, zaplanowanych na 17 kwietnia bieżącego roku. Febri Diansyah pełniący funkcję rzecznika komisji poinformował o przesłuchaniu zatrzymanego, ale nie podał informacji dotyczących ewentualnych zarzutów. Z kolei szef kampanii wyborczej obecnego prezydenta - Fiki Satari, wydał oświadczenie, potwierdzające, iż zatrzymanie polityka nie miało nic wspólnego z kampanią wyborczą.

15 marca: Kambodża i Korea Południowa podpisały szereg umów pogłębiających współpracę między państwami. Premier Kambodży - Hun Sen oraz prezydent Korei Południowej - Moon Jae-in, byli świadkami podpisania pięciu umów w Pałacu Pokoju w Phnom Penh, wzmacniających stosunki dwustronne między państwami. Między innymi ministrowie pracy z obu krajów podpisali umowę o wartości 3,1 mln USD w celu stworzenia internetowej bazy, umożliwiającej znalezienie pracowników przez pracodawców. Wszystkie środki będą pochodzić z Korei Południowej, a porozumienie będzie obowiązywać do 2021 roku. Projekt będzie nadzorowany przez Kambodżańską Narodową Agencję Zatrudnienia, która powstała w 2009 roku.

16 marca: w Republice Południowej Afryki odbyło się czwarte forum poświęcone współpracy z Wietnamem. W Pretorii odbył się kolejny szczyt poświęcony współpracy Wietnamu z RPA, któremu przewodniczył wiceminister spraw zagranicznych - Nguyen Quoc Cuong oraz jego odpowiednik z RPA - Reginah Mhaule. Do ostatniego forum doszło w 2015 w Hanoi. Na tegorocznej edycji obie strony zobowiązały się do podpisania porozumienia w sprawie współpracy z zakresu rolnictwa, rybołówstwa i leśnictwa przed końcem 2020 roku. Ponadto RPA zadeklarowało poparcie kandydatury Wietnamu na niestałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ w kadencji 2020-2021. RPA zapowiedziało również, iż poprze swojego partnera w rozmowach dotyczących zwiększenia współpracy z Unią Afrykańską.

17 marca: Filipiny przestają być członkiem Międzynarodowego Trybunału Karnego. Przyjęty i podpisany przez 123 państwa w 1998 roku podczas konferencji dyplomatycznej w Rzymie,

Statut Rzymski stworzył MTK i nadał mu jurysdykcję w sprawie przypadków ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych. Filipiny podpisały statut w 2000 roku, natomiast w 2011 ratyfikowały i zatwierdziły. Po tym jak w lutym ubiegłego roku MTK rozpoczął postępowanie wstępne dotyczące kampanii prezydenta Filipin wymierzonej w zorganizowaną przestępczość narkotykową, Rodrigo Duterte podjął decyzję o wystąpieniu z MTK. Trybunał badał sprawę doniesień o brutalnych operacjach policji i wojska, w których zginęło około 5 tys. osób, a niektóre źródła mówiły nawet o 20 tys. ofiar śmiertelnych.

18 marca: birmański sąd wojskowy zbada sprawę nadużyć wobec Rohingja z 2017 roku.

Armia w Birmie wydała oświadczenie o powołaniu sądu wojskowego, w skład którego wchodzi generał dywizji i dwóch pułkowników. Zadaniem sądu wojskowego będzie analiza działań żołnierzy z sierpnia 2017 roku w stanie Arakan, w wyniku których ponad 700 tys. członków muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja uciekło do Bangladeszu. W ten sposób wojsko chce odpowiedzieć na zarzuty stawiane przez ONZ, Amnesty International i Human Rights Watch oskarżające siły bezpieczeństwa o masowe zabójstwa, gwałty i podpalenia. Poprzednie dochodzenie armii z 2017 roku oczyściło żołnierzy z wszelkich zarzutów.

19 marca: rząd Malezji rozważa sprzedaż udziałów w państwowych spółkach.

Premier Mahathir Mohamad poinformował o gigantycznym zadłużeniu kraju przez poprzednią administrację z Najibem Razakiem na czele, które wynosi 245,52 mld USD. W związku z długiem rząd rozważa sprzedaż udziałów w niektórych państwowych spółkach. Część analityków spekuluje o możliwości sprzedaży części udziałów w państwowej firmie energetycznej Petronas, będącej jedynym zarządcą rezerw ropy naftowej i gazu w Malezji. Sytuacja finansowa państwa jest bardzo trudna, zwłaszcza iż rząd wycofał niepopularny podatek konsumpcyjny, zgodnie z obietnicą z czasów kampanii wyborczej.

20 marca: birmański sąd skazał lidera politycznego z Arakanu na 20 lat więzienia.

Sąd w Sittwe, stolicy stanu Arakan, skazał Aye Maunga na karę 20 lat pozbawienia wolności za zdradę. Aye Maung był przewodniczącym Arakańskiej Partii Narodowej i był znany ze swoich twardych poglądów wobec muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Został skazany za zdradę i zniesławienie w związku z podburzającym przemówieniem wygłoszonym podczas wiecu w styczniu ubiegłego roku, dzień przed śmiertelnymi zamieszkami, których ofiarą padli członkowie mniejszości etnicznej. Oprócz lidera partii politycznej zatrzymano także pisarza - Wai Hin Aung, który podobnie jak Aye Maung, wygłosił przemówienie, w którym oskarżał rząd centralny o wyzyskiwanie mieszkańców stanu Arakan.

20 marca: Filipiny zwróciły się o pomoc do Singapuru w sprawie braku wody pitnej.

Rodrigo Duterte na spotkaniu z nowym ambasadorem Singapuru w Manili - Gerard Ho, zwrócił się z prośbą o pomoc i udzielenie wskazówek w jaki sposób załagodzić kryzys dotyczący dostępu do wody pitnej. Izrael i Singapur słyną z zaawansowanych systemów odsalających wodę morską. W Singapurze funkcjonują trzy zakłady odsalające, które zaspokajają 30% (490 mln litrów dziennie) zapotrzebowania na wodę pitną państwa. Według specjalistów odsalanie wody morskiej dla Filipin może być zbyt kosztowne, ponieważ zgodnie z szacunkami 1 m³ może kosztować około

2 USD. Brak dostępu do wody na Filipinach doprowadził między innymi do racjonowania wody w szpitalach i odwołania części zabiegów, czy też do zamknięcia toalet w centrach handlowych.

22 marca: Singapur i Wietnam dążą do wzmocnienia relacji bilateralnych. Wicepremier Singapuru - Teo Chee Hean, przybył do Wietnamu gdzie spotkał się z szeregiem polityków na najwyższych stanowiskach państwowych, wśród których znalazł się między innymi premier Nguyen Xuan Phuc. Politycy rozmawiali o mechanizmach wzmocnienia współpracy między państwami, poprzez zwiększenie wymiany politycznej oraz akademickiej.

23 marca: minister ds. handlu i przemysłu Singapuru złożył swoją pierwszą wizytę w USA. Chan Chun Sing podczas pobytu w Waszyngtonie podpisał porozumienie z USA w sprawie promocji rozwoju infrastruktury i nowych inwestycji w Azji. Zadeklarował również, iż Singapur może zrealizować ekspertyzę finansową i prawną dla projektów infrastrukturalnych, niezależnie od tego, czy są one częścią chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku, czy kierowanego przez USA programu. Dodał, że działania obydwu państw z zakresu rozwoju infrastrukturalnego w regionie nie wykluczają się i mogą się przyczynić do rozwoju wielu państw. Z kolei podczas spotkania w Radzie Biznesu USA-ASEAN spotkał się z przedstawicielem amerykańskich przedsiębiorców - Robertem Lighthizerem, a także sekretarzem skarbu USA - Stevenem Mnuchinem, którzy są członkami grupy odpowiedzialnej za negocjacje z Chinami w kwestiach gospodarczych. Zwrócił uwagę na to, że dojście do porozumienia między dwiema największymi gospodarkami na świecie umożliwi płynniejszy rozwój mniej rozwiniętych państw w Azji.

24 marca: w Tajlandii rozpoczęły się wybory powszechne. Komisja Wyborcza poinformowała, że po przeliczeniu 93% głosów największym poparciem cieszy się partia popierająca juntę - Palang Pracharat, która otrzymała 7,59 mln głosów. Na drugim miejscu znalazła się partia Pheu Thai, związana z byłym premierem Thaksinem Shinawatrą, z wynikiem 7,12 mln głosów. Zgodnie z informacjami podanymi przez Komisję Wyborczą, po przeanalizowaniu 90% głosów frekwencję wyborczą oszacowano na poziomie 66%. Dzień przed wyborami król Maha Vajiralongkorn zwrócił się do obywateli z przesłaniem o potrzebie wyboru dobrych ludzi do parlamentu, aby uniknąć chaosu w państwie. Do tej pory rodzina królewska unikała jakichkolwiek komentarzy dotyczących polityki w kraju.

26 marca: wietnamski producent smartfonów VinSmart wkracza na rynek europejski. Cztery modele telefonów VinSmart, filii koncernu Vingroup, trafiły do sklepów w Hiszpanii w ubiegłym tygodniu, zaledwie trzy miesiące po rozpoczęciu sprzedaży telefonów w Wietnamie. Nguyen Thi Bich Phuong, pełniący funkcję zastępcy dyrektora generalnego ds. marketingu poinformował, że VinSmart planuje w ciągu pięciu najbliższych lat znaleźć się w pierwszej piątce najbardziej popularnych smartfonów w Europie. Cztery modele, sprzedawane pod nazwą Vsmart, są w cenie od 199,90 euro do 349,90 euro i będą dystrybuowane w 90 sklepach Media Markt w Hiszpanii. Wietnamska firma planuje rozszerzyć swoją ofertę o kolejne europejskie państwa takie jak Niemcy, Portugalia i Francja. Za produkcję będzie odpowiedzialna fabryka w Haj-fong zbudowana za kwotę 33,9 mln USD. Produkcję telefonów rozpoczęła w ubiegłym roku po tym jak VinSmart nabył 51% udziałów w hiszpańskim producencie elektroniki BQ. Wietnamska

firma będzie musiała konkurować z największymi gigantami na świecie. W lutym bieżącego roku liderem pod względem sprzedanych telefonów komórkowych w Europie był Samsung z wynikiem 34,4%. Na kolejnych miejscach plasowały się odpowiednio Apple 27,69%, Huawei 17,37%, Xiaomi 4,9% i LG 3,24%.

26 marca: Sąd Najwyższy w Birmie rozpoczął rozprawę apelacyjną dwóch dziennikarzy Reutersa. Dwóch dziennikarzy Reutersa odsiadujących wyrok siedmiu lat pozbawienia wolności za posiadanie dokumentów zawierających tajemnice państwowe stanęło przed Sądem Najwyższym w sprawie apelacyjnej. Wa Lone i Kyaw Soe Oo przebywają w areszcie od grudnia 2017 roku i przed zatrzymaniem badali sprawę morderstw popełnionych na członkach muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Prawnik reporterów - Khin Maung Zaw, złożył wyjaśnienia, w których powołuje się na brak wystarczających dowodów winy jego klientów, a także na zeznania jednego z policjantów, który potwierdził, iż dokumenty zostały podłożone oskarżonym przez funkcjonariuszy, którzy dokonali zatrzymania. Sędzia Sądu Najwyższego - Soe Naing, po wysłuchaniu stron odroczył rozprawę, przy czym nie podał daty wydania orzeczenia w sprawie apelacji.

27 marca: partie opozycyjne w Tajlandii zawiązały koalicję. Według ostatnich doniesień Komisji Wyborczej frekwencja w ostatnich wyborach wyniosła 66%, jednak ostateczne wyniki zostaną opublikowane dopiero 9 maja (sic!). Na podstawie nieoficjalnych wyników Pheu Thai uzyskała 137 mandatów, Palang Pracharath 97, a pozostałe trzy partie po około 30 mandatów. Zgodnie z konstytucją uchwaloną w 2016 roku i obowiązującą od roku następnego wybory wyłaniają niższą izbę parlamentu, składającą się z 500 mandatów. Z kolei do izby wyższej (250 mandatów) członkowie są nominowani przez wojsko. Należy również podkreślić fakt, że wojskowi dysponują prawem weta wobec kandydatury na stanowisko premiera, który jest wybierany przez obie izby. Koalicja stworzona przez opozycję zajmie co najmniej 255 miejsc w izbie niższej parlamentu, co prawdopodobnie umożliwi stworzenie rządu.

28 marca: Filipiny, Malezja i Indonezja stworzą grupę przeciwdziałającą dumpigowi cenowemu oleju palmowego. Filipiński minister rolnictwa - Emmanuel Pinol, poinformował za pośrednictwem mediów społecznościowych o spotkaniu z przedstawicielami rządów Malezji i Indonezji w Manili, podczas którego ubiegał się o tymczasowy zakaz importu oleju palmowego od dwóch największych producentów na świecie. Spotkanie było efektem coraz niższych cen oleju palmowego i kokosowego, co przyczyniło się do spadków zysków lokalnych rolników. Państwa mają wspólnie ustalić procedury, dzięki którym cena utrzyma się na odpowiednim poziomie.

30 marca: Brunei broni zmian prawnych, które wprowadzają prawo szariatu. Brunei stało się obiektem krytyki na arenie międzynarodowej, ponieważ od 3 kwietnia zaczną obowiązywać przepisy karne, na podstawie których cudzołóstwo i homoseksualizm będzie karane śmiercią przez ukamienowanie. Poszczególne elementy szariatu są systematycznie wprowadzane do porządku prawnego Brunei od 2014 roku. Sprzeciw wobec surowych przepisów wyraził między innymi były wiceprezydent USA - Joe Biden, natomiast zdobywca Oscara - George Clooney,

wezwał do bojkotu luksusowych hoteli należących do Brunei Investment Company, takich jak Beverly Hills Hotel, Dorchester w Londynie i Plaza Athenee w Paryżu.

30 marca: w ćwiczeniach militarnych Balikatan wezmą udział najnowocześniejsze amerykańskie myśliwce. Tegoroczna edycja ćwiczeń Balikatan odbędzie się w dniach 1-12 kwietnia i weźmie w nich udział 7550 żołnierzy ze Stanów Zjednoczonych, Filipin i Australii. Coroczne ćwiczenia militarne są jednym z elementów traktatu o wzajemnej obronie podpisanego między USA i Filipinami w 1951 roku, który w ostatnim czasie stał się przedmiotem debaty zarówno w Stanach Zjednoczonych jak i na Filipinach. Zgodnie z oświadczeniem wydanym przez organizatorów Balikatan, podczas ćwiczeń po raz pierwszy zostaną użyte najnowocześniejsze myśliwce F35B Lightning II. W ciągu 12 dni żołnierze zrealizują różne scenariusze militarne, które zostaną przeprowadzone w takich prowincjach jak Pampanga, Tarlac, Zambales, Nueva Ecija i Palawan. Wszystkie działania będą obserwowane przez przedstawicieli ASEAN. Jednostki wojskowe oprócz ćwiczeń militarnych wezmą też udział w działaniach humanitarnych mających na celu odbudowę szkół i ośrodków medycznych w zniszczonych rejonach Filipin.

KOMENTARZ:

Po zakończeniu drugiego szczytu USA-Korea Północna w Hanoi, przez wielu komentatorów ocenionego jako nieudanego, sekretarz stanu USA – Mike Pompeo udał się z wizytą na Filipiny. Jak wiemy te ostatnie od 2016 roku, kiedy prezydentem został Rodrigo Duterte, nieustannie wzmacniają swoje relacje z Pekinem. Sekretarz stanu spotkał się w Manili z prezydentem Filipin, a także ministrem spraw zagranicznych Teodoro Locsinem. Podczas spotkania szef dyplomacji USA oświadczył, że traktat o wzajemnej obronie z 1951 roku zostanie zastosowany, gdyby sojusznik Stanów Zjednoczonych padł ofiarą agresji. Pompeo w swojej wypowiedzi odniósł się między innymi do takich działań jak budowa sztucznych wysp na Morzu Południowochińskim, a co za tym idzie jako główne zagrożenie dla stabilności regionu wskazał działalność ChRL, która od czasu objęcia władzy przez Xi Jinpinga stała się bardziej asertywna.

Bez wątpienia wizyta sekretarza stanu na Filipinach jest reakcją na wzrost niepokoju wśród azjatyckich sojuszników USA i wyraźną kontestacją amerykańskich zobowiązań traktatowych odnoszących się do obrony w przypadku zagrożenia lub agresji ze strony państw trzecich. Ma to najprawdopodobniej związek z polityką America First Donalda Trumpa, który zapowiedział między innymi, iż będzie oczekiwał większego zaangażowania od swoich sojuszników w podnoszeniu swoich zdolności militarnych, a co z tym idzie większego udziału w kosztach z tym związanych. Co prawda aspekt ten dotyczy w największym stopniu Japonii i Korei Południowej, ale niewątpliwie zmusiło to pozostałe państwa azjatyckie do refleksji na temat przyszłości współpracy z USA oraz do jakiego stopnia będą mogły liczyć na wsparcie w przypadku zagrożenia.

W przypadku Filipin największe wątpliwości budzą artykuły IV oraz V traktatu o wzajemnej obronie, a w szczególności, czy będą one miały zastosowanie w przypadku Morza Południowochińskiego? Dotyczą one reakcji na atak militarny na Pacyfiku, przy czym

w artykule mowa jest o miastach i wyspach a także statkach wodnych i powietrznych. Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych unikają jednak od 1998 roku jednoznacznych zapewnień o uruchomieniu traktatu w przypadku jakichkolwiek działań na Morzu Południowochińskim. W ubiegłym roku podczas Dialogu Shangri-La w Singapurze, sekretarz obrony USA - Jim Mattis, stwierdził, iż spory terytorialne na tym akwenie są zbyt skomplikowane, żeby udzielić jednoznacznej odpowiedzi jak Stany Zjednoczone zareagują w przypadku eskalacji konfliktu.

Kilka dni po wizycie amerykańskiego sekretarza stanu, filipiński minister obrony - Delfin Lorenzana, ponownie poruszył temat traktatu o wzajemnej obronie z 1951 roku. Zwrócił uwagę na potrzebę rewizji tego porozumienia, które w obecnej formie nie jest w stanie sprostać wyzwaniom na Morzu Południowochińskim, gdzie sytuacja uległa drastycznej zmianie od czasu jego podpisania. Podkreślił również, że coraz częstsze patrole amerykańskich okrętów na zachodzie Morza Filipińskiego mogą doprowadzić do zbrojnego incydentu z udziałem chińskiej floty, przez co Filipiny zostaną bezpośrednio zaangażowane w konflikt. Nie wpłynęło to jednak na wizytę 15 marca jednego ze statków dowodzenia VII floty marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych - USS Blue Ridge, w porcie w Manili. O wadze tego wydarzenia świadczy fakt, iż do ostatniej takiej wizyty doszło w 2016 roku. Dowódca VII floty - Philip Sawyer, poinformował, że wizyta ma na celu wzmocnienie stosunków z filipińską marynarką wojenną, a także pogłębienie wymiany kulturowej między państwami. Najwidoczniej rozczarowanie po drugim szczycie z przywódcą Korei Północnej w Hanoi doprowadziło do poświęcenia większej uwagi sytuacji na Morzu Południowochińskim oraz roli jaką Filipiny mogą odegrać w przyszłości.

Nie należy się jednak spodziewać drastycznej zmiany w stosunkach dwustronnych między tymi państwami w najbliższym czasie, a w szczególności do końca kadencji Rodrigo Duterte, która zgodnie z konstytucją powinna się zakończyć się w 2022 roku. Biorąc pod uwagę wciąż zwiększające się zadłużenie Filipin w Chinach, można jasno stwierdzić, że Pekin będzie mógł wywierać naciski na rząd w Manili w kolejnych dekadach.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

